

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Rejiciuntur aliæ duæ sententiæ, & vera statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

S. IV.

Rejiciuntur alia dua sententia, & vera statuitur.

Dico secundò: Objectum excellens circa quod Angelus primò deliquit, non fuit unio hypostatica.

Hæc conclusio supponit primò Angelis in via existentibus revelatum fuisse mysterium Incarnationis, saltem quoad substantiam, ut ex Divo Augustino docet S. Thomas 2.2. quæst. 2. art. 7. ad 1. Ratio etiam id suadet: Nam membris intellectuales debita est notitia proprii capitis, ut debitam ipsi reverentiam exhibere valeant: Sed Christus est caput non solum hominum, sed etiam Angelorum, ut docet Divus Thomas 3. p. quæst. 8. art. 4. Ergo illis in via existentibus ejus notitia debuit communicari, subindeque mysterii Incarnationis, saltem quoad substantiam. Quod addo, quia cum Incarnatio Verbi, quantum ad ejus occasionem, dependeat à peccato Angelorum, non fuit congruum eis revelari illius occasionem, ne ante suum peccatum aliquam inde tristitiam conciperent.

Supponitur etiam, Deum imposuisse omnibus Angelis in via existentibus præceptum ut adorarent Christum, & eum tanquam proprium caput ac Dominum recognoscerent. Hoc enim colligitur ex Apostolo ad Hebræos 1. ubi ait: *Et cum iterum introduxit primogenitum in orbem terræ, dixit: Et adorent eum omnes Angeli ejus.* Imò est valde probabile, suppositâ divina dispositione decernente unionem hypostaticam, ejusque manifestatione factâ Angelis in via existentibus eos statim debuisse, ex naturali quadam obligatione Christum ut Deum ac Dominum suum adorare, seque illi subijcere. His nihilominus positis, adhuc asserimus, primum Diaboli peccatum non fuisse circa unionem hypostaticam.

Probatum primò: Primum Angeli peccatum debuit necessariò esse circa ultimum finem ab eo adipiscendum; cum teste D. Thomâ 2.2. quæst. 163. art. 1. prius moveatur appetitus in finem, quam in id quod queritur propter finem: Sed unio hypostatica non est finis ultimus Angeli, ab eo acquirendus vel possidendus; neque enim est finis ejus naturalis, ut patet; neque supernaturalis ad quem elevatus fuerit, ut etiam evidens est: Ergo primum Angeli peccatum non fuit circa unionem hypostaticam.

Deinde si Angelus circa unionem hypostaticam primò peccavit, vel peccavit quia eam ut sibi debitam, & naturæ suæ viribus acquirendam appetiit, vel quia eam homini invidit, vel quia Christo tanquam proprio capiti & domino noluit se subijcere? Sed nullo ex his tribus modis potuit primò peccare: Ergo primum Angeli peccatum non fuit circa unionem hypostaticam. Major patet ex sufficienti inductione. Minor verò probatur, quantum ad singulas partes. Et in primis quòd Angelus non primò peccaverit, appetendo unionem hypostaticam, ut suæ naturæ debitam, ac propriis viribus acquirendam, videtur certum: quia non potuit Angelus peccare appetendo hoc modo unionem hypostaticam, nisi ex aliquo errore circa illam præcedente, ut constat; qui tamen error præcedere non potuit in Angelo primum ejus peccatum, ut patebit ex dicendis articulo sequenti.

Quod etiam non primò peccaverit invidendo

Kkk 2 homi-

A
nihil unionem esse etiam illis repugnantium, putà ratione peccati ab eo inflicta, aut obligationis ab eo impositæ, ad aliquid faciendum vel omitendum; & sic per hoc odium eos non appetere absolutè Deum non esse, sed solum appetere non esse in eo adus liberos à quibus illi effectus proveniunt: non esse autem tales adus liberos in Deo, est solum impossibile per accidens & ex suppositione.

Secundò & melius responderi potest, quod Demones appetunt Deum non esse, non per se, sed per accidens, & ratione alterius, quatenus scilicet volunt liberari à miseris, quod esse nequit, nisi Deo non existente. Omnimoda autem æqualitas cum Deo, si appeteretur ab Angelo, deberet appeti per se: si enim appeteretur ratione alterius, tanquam medium appeteretur, quod non potest esse sine errore, qui nequit esse in Angelo. Et dato quod hujusmodi æqualitas appeteretur ratione alterius, tunc volitio illius ratione cuius appeteretur, esset primum peccatum Angeli, non verò appetitus ipsius æqualitatis.

Obijciunt ultimò: Ex eo quod Angelus appetat omnimodam cum Deo æqualitatem in natura, non sequitur necessariò ipsum appetere non esse sui: Ergo secunda ratio D. Thomæ falso nititur principio. Consequentia patet. Antecedens autem sic probatur à Vaz que. Potest intellectus Angeli considerare bonitatem quæ est in æqualitate cum Deo & non considerare non esse ipsius Angeli quod ex ea sequitur, illamque proinde proponere voluntati ut appetendam, & non proponere ut appetendum non esse ipsius Angeli: Ergo voluntas poterit velle æqualitatem cum Deo, quamvis non velit non esse Angeli.

Confirmatur: Licet ex omnimoda cum Deo æqualitate sequatur non esse Angeli, tamen non est necessarium ut qui vult antecedens bonæ consequentiæ, velit etiam consequens expressè & actualiter, si ignoret aut non consideret consequentiam minus ex altero, aut si antecedens non velit absolute, sed tantum sub hac conditione, si stat simul cum opposito consequentiis: Ergo idem quod prius.

Respondeo negando Antecedens. Ad cuius probationem, nego etiam Antecedens: quia ut intellectus Angeli moveat ejus voluntatem ad appetendam æqualitatem cum Deo, non satis est ipsum considerare secundum se bonitatem quæ est in tali æqualitate, sed insuper requiritur quod eam considerat sibi convenientem: non potest autem eam sic considerare, quia videt esse impossibilem cum suo esse proprio, subindeque sibi potius disconvenientem, quam convenientem. Ex quo patet responsio ad confirmationem: negandum enim est, quod æqualitas cum Deo in natura, possit videri ut attributa seu conveniens Angelo; eò quod videtur impossibile cum esse illius; quam impossibilem non potest Angelus ignorare, vel non considerare. Addo etiam implicare contradictionem. Angelum velle æqualitatem cum Deo, sub hac conditione, si stet simul cum permanentia proprii esse: vellet enim æqualitatem cum Deo, ut supponitur, & non vellet illam, quia videtur manifestè per nullam potentiam fieri posse, ut staret simul cum permanentia proprii esse.

homini unionem hypostaticam, constat ex dictis articulo præcedenti: ibi enim ostendimus, primum Angeli peccatum non potuisse esse invidiam, quia peccatum invidiæ ex superbia nascitur; unde Augustinus lib. ii. de Genesi ad litteram cap. 14. *Invidia (inquunt) sequitur superbiam, non præcedit.* Ratio etiam id suadet: quia odium boni alterius (cujus odii species est invidia) oritur tanquam ex radice, ex amore inordinato propriæ excellentiæ, in quo consistit peccatum superbiæ; Ergo Angelus non primò peccavit ex invidia.

Tertio, quod non primò peccaverit ex eo quod Christo tanquam proprio domino & capiti noluerit se subjicere, facile suadet: Nam cum omnis nolitio sit fuga mali, supponit volitionem & prosecutionem alicujus boni: *Quia enim bonum queritur, idèd refutatur oppositum malum*, inquit D. Thomas 1. 2. quæst. 25. artic. 2. Ergo nolle subjici Christo, nec fuit, nec potuit esse primum Angeli peccatum, sed debuit necessariò præsupponere in Angelo perversam volitionem alicujus objecti excellentis, ad quam sequuta est nolitio seu fuga talis subjectionis. Unde eprimè idem S. Doctor 3. contra Gentes cap. 109. dicit quod *ex prima inordinatione voluntatis que fuit in Demone, consequutum est multiplex peccatum in voluntate ipsius.* Quare si aliquando SS. Patres asserant, Angelum peccasse appetendo sibi unionem hypostaticam, velem homini invidendo, aut nolendo se subjicere Christo ut proprio capiti, hoc debet intelligi, non de primo illius peccato, sed de peccato primam voluntatis ejus deordinationem consequente. Et per hoc soluta manent præcipua adversæ sententiæ fundamenta.

Dices tamen, superbia maxima, qualis fuit superbia Angelorum, debuit esse circa maximam excellentiam, qualis est unio hypostatica.

Respondeo ex D. Thoma quæst. 16. de malo art. 3. ad 6. non esse necessarium quod maxima superbia versetur circa maximam excellentiam: plures enim magis superbiunt de parva excellentia, quam alii de maxima. Adde proprium esse superborum, magis affici ad bona sibi propria & connaturalia, quam ad alia, propter quod superbi dicuntur 2. Petri 2. *sibi placentes*: quod saltem verum est, quando bona excellentissima, nec sunt evidenter nota superbo, nec ad illa prosequenda est naturaliter determinatus & propensus: unio autem hypostatica, nec est bonum Angelo connaturale, nec evidenter fuit ipsi nota dum erat in via, sed obscure tantum fidei lumine revelata.

105 Dico tertio, primum Diaboli peccatum non fuisse appetitum principatus sive potestatis tyrannicæ supra alias creaturas intellectuales. Ita D. Thomas hinc art. 3. ubi sic ait: *Quia verò quod est per se est principium & causa illius quod est per aliud, ex hoc etiam consequutum est quod d. appetit aliquem principatum super alia habere: in quo etiam perverse voluit Deo assimilari.* Quibus verbis manifestè declarat, appetitum tyrannicæ potestatis supra alias creaturas intellectuales, non fuisse primum Diaboli peccatum, sed consequutum ex primo.

106 Ratio etiam id suadet: Nam inordinatè appetere principatus & honores, perit ad ambitionem, ut docet Divus Thomas 2. 2. quæst. 131. art. 1. ad 2. Sed primum Angeli peccatum non potuit esse ambitio: Ergo nec appetitum principatus seu potestatis tyrannicæ supra alias creaturas intellectuales, Major patet, Minor probatur, Ambitio

A supponit superbiam, unde & dicitur ejus fuisse Ergo primum Angeli peccatum non potuit esse ambitio.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Sic ut esse simpliciter, necessariò præsupponitur ad esse secundum quid, ita & appetitum propriæ excellentiæ, simpliciter & absolute sumptæ, debet præcedere appetitum excellentiæ secundum quid, sive cum addito, nempe in honoribus & dignitatibus: unde cum superbia sit circa excellentiam propriam, simpliciter & absolute sumptam; ambitio verò circa excellentiam solum secundum quid, in dignitatibus scilicet & honoribus, peccatum superbiæ in Angelis, debuit necessariò præcedere peccatum ambitionis; subindeque appetitum principatus sive tyrannicæ potestatis supra alias creaturas intellectuales, quoad ambitionem pertinet.

Confirmatur ampliùs: Appetitio objecti appetibilis propter aliud, præsupponit appetitionem alterius appetibilis propter se: Sed principatus seu potestatis in alios, non est objectum appetibile propter se, sed propter aliud; quia bonum absolutum, & per ordinem ad proprium suppositum appetentis, est appetibile propter se, bonum verò relativum, & in ordine ad aliud, est appetibile propter aliud; prius enim est rem esse in se bonam & perfectam, quam in ordine ad alios; unde principatus in alios, non appetitur nisi tanquam signum propriæ virtutis & excellentiæ: Ergo primum Diaboli peccatum, non potuit esse appetitum principatus in alias creaturas intellectuales, sed solum appetitum inordinatum propriæ perfectionis & excellentiæ.

Adde quod tyrannica illa potestas est objectum de se malum & inhonestum, cum illa non sit naturaliter debita Angelis, sed contra jus usurpata: primum autem Diaboli peccatum, non potuit consistere in volitione alicujus objecti de se mali & inhonesti, sed eo quod ad volitionem alicujus objecti de se mali & inhonesti, debebat præcedere aliquis error in intellectu, quo objectum illud judicatur bonum & conveniens; qui tamen error primum Angeli peccatum præcedere non potuit, ut manifestè patebit: Ergo idem quod prius.

Dico quarto: Angelus primò peccavit appetendo inordinatè suam beatitudinem naturalem, scilicet non ordinatè, ut tenebatur, in suam supernaturalem ipsi revelatam.

Probatur primò ex illo Ezechiel 28. *In multitudine sapientia tua, & in negatione tua multiplicasti tibi fortitudinem, & elevatum est cor tuum in robore tuo.* Idem ibidem: *Elevatum est cor tuum in decore tuo: perdidisti sapientiam tuam in decore tuo:* ubi, ut communiter docent SS. Patres, agitur de primo Luciferi peccato: Atqui ibi dicitur quod superbiit de cumulo perfectionum naturalium quas habebat, nempe de sapientia, robore, decore &c. qui cumulus perfectionum naturalium, naturalem Angeli beatitudinem constituit: Ergo ex Scriptura objectum excellens, circa quod Angelus primò peccavit, fuit naturalis illius beatitudo.

Confirmatur ex SS. Patribus, qui dicunt Angelum peccasse, quia in ea quam acceperat à Deo potentia & dignitate sibi placuit: ita Ambrosius super Psalm. 118. octonario; Vel quia ipse sibi ad beatam vitam sufficere voluit, ut ait Augustinus 12. de civit. cap. 1. Vel ut loquitur Bernardus ferm. 3. de verbis illius, *vidi Deum in sedentem*

quod ipso voluit esse contentus. Vel denique, ut A Deum ut finem supernaturalem appetendo, peccato commissionis, non verò puræ omissionis deliquit.

§. V.

Præcipua objectiones solvuntur.

Contra hanc conclusionem objicitur primò: 114.
Objectum primi peccati Luciferi, fuit aliquid nondum ab illo possessum: unde in Scriptura per verba de futuro explicatur, ut patet ex illo Isaia 14. *In celum conscendam, similis ero Altissimo*: item Ezechielis 28. nomine negotiationis insignitur, cum dicitur Luciferi: *In multitudine negotiationis tuæ, repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccasti*; negotiatio autem non terminatur ad objectum acti possessum, sed possidendum: Atqui beatitudo naturalis possidebatur à Luciferi, dum peccavit; cum ea siquidem à Deo creatus est: Ergo objectum primi peccati Luciferi, non fuit beatitudo naturalis illius.

Confirmatur ex Anselmo supra relato, dicente Diabolum appetisse id ad quod pervenisset, si stetit: Sed non pervenisset ad beatitudinem naturalem, cum illam haberet ante peccatum: Ergo illam inordinatè non appetit.

Ad objectionem respondeo distinguendo Majororem: fuit aliquid nondum possessum, materialiter, sive quoad entitatem, nego: formaliter, sive quoad rationem formalem, secundum quam ex modo volendi appetebatur, concedo. Similiter distinguo Minorem: beatitudo naturalis ab Angelo cum peccavit possidebatur, materialiter & quoad entitatem, concedo: formaliter sive quoad rationem formalem secundum quam appetebatur, nego: non enim erat actu habita quoad rationem finis ultimi & perfectè factivi; secundum quam tamen rationem ex modo appetendi Angelus tendebat in beatitudinem naturalem, eo ipso quod illam appetebat sine subordinatione ad supernaturalem. Unde

Ad confirmationem distinguo Minorem: Si Angelus stetit, non pervenisset ad suam beatitudinem naturalem, præcisè secundum se consideratam, concedo; nam ut rectè dicitur in objectione, illam sic habebat ante peccatum: non pervenisset ad suam beatitudinem naturalem, ut inamissibiliter possidendam, & ut subordinatam beatitudini supernaturali, nego: illam enim ante suum primum peccatum sub hac ratione non possidebat; quandoquidem poterat illam amittere, ac ordinationem ipsius in finem supernaturalem omittere, sicut de facto omisit: unde primum peccando, potuit illam sic consideratam habere pro objecto sui peccati.

Objicitur secundò: Si Diabolus peccasset, quiescendo in sua beatitudine naturali, tanquam in fine ultimo, & eam non ordinando ad supernaturalem, peccatum illius non fuisset superbiæ, sed pusillanimitatis: At hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: Quiescere in minori: recusando tendere ad magna, propriæ virtutis vel à Deo acceptæ commensurata, pertinet ad pusillanimitatem, ut docet S. Thomas 2.2. quæst. 133, art. 1. Atqui beatitudo supernaturalis commensuratur divinæ gratiæ omnibus Angelis concessæ: Ergo si Angelus primò peccavit recusando beatitudinem supernaturalem, & quiescendo in naturali, ejus peccatum fuit pusillanimitatis, non verò superbiæ.

Respondeo negando sequelam Majoris. Ad 118.
Kkk 3
cujus